

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 5079/2568

ห่างหุ้นส่วนจำกัด ป.โจทก์ นาง ก.จำเลย

กฎหมายที่เกี่ยวข้อง พ.ร.บ.ห้ามเรียกดอกเบี้ยเกินอัตรา พ.ศ. 2475 มาตรา 3, พ.ร.บ.ห้ามเรียกดอกเบี้ยเกินอัตรา พ.ศ. 2560 มาตรา 4, พ.ร.บ.วิธีพิจารณาคดีผู้บริโภค พ.ศ. 2551 มาตรา 12, ป.พ.พ. มาตรา 411, ป.วิ.พ. มาตรา 142, พ.ร.บ.วิธีพิจารณาคดีผู้บริโภค พ.ศ. 2551 มาตรา 7

ย่อ / หลักกฎหมาย

การที่โจทก์ยังมิได้ขออนุญาตประกอบธุรกิจให้กู้ยืมเงินตามประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 58 ลงวันที่ 26 มกราคม 2515 เป็นเพียงการไม่ปฏิบัติตามประกาศของคณะปฏิวัตินี้ดังกล่าว คือยังไม่ได้รับอนุญาตเท่านั้น แต่เมื่อวัตถุประสงค์แห่งสัญญากู้เงินไม่ต้องห้ามตามกฎหมาย สัญญาจะกู้ยืมเงินระหว่างโจทก์และจำเลยจึงไม่ขัดต่อความสงบเรียบร้อยของประชาชน และบังคับตามสัญญาได้

คำพิพากษา

โจทก์ฟ้องและแก้ไขคำฟ้องขอให้บังคับจำเลยชำระเงิน 1,157,897 บาท พร้อมดอกเบี้ยอัตราร้อยละ 15 ต่อปี ของเงินต้น 489,900 บาท นับถัดจากวันฟ้องเป็นต้นไปจนกว่าจะชำระเสร็จ แก่โจทก์ จำเลยให้การขอให้ยกฟ้อง ศาลชั้นต้นพิพากษายกฟ้อง ค่าฤชาธรรมเนียมเป็นพับและให้โจทก์ชำระค่าทนายความให้จำเลย 20,000 บาท โจทก์อุทธรณ์ ศาลอุทธรณ์ภาค 5 แผนกคดีผู้บริโภคพิพากษากลับว่า ให้จำเลยชำระเงิน 322,950 บาท พร้อมดอกเบี้ยอัตราร้อยละ 5 ต่อปี นับแต่วันที่ 5 กันยายน 2565 เป็นต้นไปจนกว่าจะชำระเสร็จแก่โจทก์ ค่าฤชาธรรมเนียมทั้งสองศาลให้เป็นพับ จำเลยฎีกา โดยศาลฎีกาแผนกคดีผู้บริโภคอนุญาตให้ฎีกา ศาลฎีกาแผนกคดีผู้บริโภควินิจฉัยว่า ข้อเท็จจริงเบื้องต้นรับฟังเป็นยุติว่า จำเลยกู้ยืมเงินและนำที่ดินมาค้ำประกันหนี้ตามฟ้อง โจทก์คิดอัตราดอกเบี้ยเกินอัตราที่กฎหมายกำหนด มีปัญหาต้องวินิจฉัยตามที่จำเลยได้รับอนุญาตให้ฎีกาว่าสัญญากู้ยืมตกเป็นโมฆะหรือไม่ และโจทก์ใช้สิทธิฟ้องคดีโดยสุจริตหรือไม่ เห็นควรวินิจฉัยรวมกันไป ได้ความว่า โจทก์ยังมิได้ขออนุญาตประกอบธุรกิจให้กู้ยืมเงินตามประกาศของคณะปฏิวัติฉบับที่ 58 ลงวันที่ 26 มกราคม 2515 เห็นว่า การกระทำของโจทก์เป็นเพียงการไม่ปฏิบัติตามประกาศของคณะปฏิวัตินี้ดังกล่าว คือยังไม่ได้รับอนุญาตเท่านั้น แต่เมื่อวัตถุประสงค์แห่งสัญญากู้เงินไม่ต้องห้ามตามกฎหมาย สัญญาจะกู้ยืมเงินระหว่างโจทก์และจำเลยจึงไม่ขัดต่อความสงบเรียบร้อยของประชาชน บังคับตามสัญญาได้ ส่วนปัญหาว่าโจทก์ใช้สิทธิฟ้องคดีโดยสุจริตหรือไม่ นั้น เห็นว่า แม้สัญญาจะกู้ยืมเงินระหว่างโจทก์และจำเลยจะมีการกำหนดอัตราดอกเบี้ยเกินกว่าอัตราที่กฎหมายกำหนดตามพระราชบัญญัติห้ามเรียกดอกเบี้ยเกินอัตรา พ.ศ. 2475 มาตรา 3 ในขณะที่ทำสัญญา และพระราชบัญญัติห้ามเรียกดอกเบี้ยเกินอัตรา พ.ศ. 2560 มาตรา 4 ที่ใช้บังคับในภายหลัง อันมีผลทำให้ข้อตกลงเรื่องดอกเบี้ยตกเป็นโมฆะ แต่ต้นเงินที่จำเลยกู้ยืมไปนั้นสามารถแยกออกจากวัตถุประสงค์ในการเรียกดอกเบี้ยเกินกว่าอัตราที่กฎหมายกำหนดที่เป็นโมฆะได้ กรณีจึงไม่อาจถือได้ว่าโจทก์ซึ่งเป็นผู้ประกอบธุรกิจให้กู้ยืม กระทำการอย่างใด ๆ โดยไม่คำนึงถึงมาตรฐานทางการค้าที่เหมาะสมภายใต้ระบบธุรกิจที่เป็นธรรม จำเลยจึงต้องรับผิดชอบต้นเงินที่ค้างชำระพร้อมดอกเบี้ยผิดนัด การที่โจทก์นำสัญญาไปฟ้องบังคับให้จำเลยชำระหนี้เงินกู้พร้อมดอกเบี้ยตามสัญญา ไม่ถือเป็นการใช้สิทธิโดยไม่สุจริต ตามพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีผู้บริโภค

พ.ศ. 2551 มาตรา 12 การที่ศาลอุทธรณ์ภาค 5 เห็นว่าเป็นการชำระหนี้ของจำเลยเป็น การชำระหนี้ที่ฝ่าฝืนข้อห้ามตามกฎหมาย ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 411 จำเลยหาอาจเรียกร้องให้คืนดอกเบี้ยที่ชำระได้ไม่ และให้นำดอกเบี้ยไปหักชำระต้นเงิน คงเหลือ เงินต้นตามสัญญากู้เงินทุกฉบับรวม 322,950 บาท พร้อมดอกเบี้ยอัตราร้อยละ 5 ต่อปี นับแต่วัน ผิดนัด ศาลฎีกาเห็นพ้องด้วย ฎีกาของจำเลยฟังไม่ขึ้น อนึ่ง เนื่องจากได้มีการประกาศใช้ พระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ พ.ศ. 2564 ซึ่งมีผลใช้บังคับ ตั้งแต่วันที่ 11 เมษายน 2564 โดยได้แก้ไขมาตรา 7 และมาตรา 224 เป็นผลให้เปลี่ยนดอกเบี้ย ผิดนัดจากอัตราร้อยละ 7.5 ต่อปี เป็นอัตราร้อยละ 5 ต่อปี หรืออัตราใหม่ที่กระทรวงการคลัง ปรับเปลี่ยนโดยตราเป็นพระราชกฤษฎีกาบวกด้วยอัตราเพิ่มร้อยละสองต่อปี ปัญหานี้เป็นปัญหา ข้อกฎหมายอันเกี่ยวกับความสงบเรียบร้อยของประชาชน ศาลฎีกามีอำนาจยกขึ้นวินิจฉัยและ กำหนดอัตราดอกเบี้ยให้เป็นไปตามพระราชกำหนดดังกล่าว ได้ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณา ความแพ่ง มาตรา 142 (5) ประกอบพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีผู้บริโภค พ.ศ. 2551 มาตรา 7 พินิจพิเคราะห์แล้ว เห็นว่า ให้จำเลยชำระเงิน 322,950 บาท พร้อมดอกเบี้ยอัตราร้อยละ 5 ต่อปี หรือ อัตราที่กระทรวงการคลังปรับเปลี่ยนโดยตราเป็นพระราชกฤษฎีกาบวกด้วยอัตราเพิ่มร้อยละ 2 ต่อปี แต่ต้องไม่เกินร้อยละ 15 ต่อปี นับแต่วันที่ 5 กันยายน 2565 เป็นต้นไปจนกว่าจะชำระเสร็จ แก่โจทก์ นอกจากนี้ที่แก้ไขให้เป็นไปตามคำพิพากษาศาลอุทธรณ์ภาค 5 ค่าฤชาธรรมเนียมชั้นฎีกาให้ เป็นพับ

องค์คณะ

ชัยชนะ กิจทวีปวัฒนา · ทวีศักดิ์ อุณนาทรรัตนกุล · สมชาย พวงภู

ข้อความคำพิพากษาเป็นของศาลฎีกา · ที่มาของข้อมูล: deka.supremecourt.or.th · <https://www.thaideka.online/deka/5079/2568>